

PRODUSENTFORENINGEN FILM + TV + SPILL

Producentforeningen takker for mottakelse av høringsnotat om endring av åndsverksloven, samt for Kulturdepartementets aksept av vår anmodning om utsettelse av levering av hørings svar.

Generelt støtter Producentforeningen Norwacos hørings svar, foreningen er medlem av Norwaco

Producentforeningen har supplerende bemerkninger til Norwacos hørings svar, der vi har funnet dette relevant.

I. Avtalelisens

Generelle betraktninger

Som Norwacos hørings svar påpeker, så omhandler dette hørings svar i stor grad Departementets manglende forslag til justering av gjeldende rett, med henblikk på at gjenopprette balansen i en *velfungerende* avtalelisensordning, ikke minst for utnyttelse av de originære opphavsmenn og produsentenes, enerettigheter foretatt av tv-distributørene.

Producentforeningens medlemmers kjernekompetanse og hovedoppgave er finansiering og klarering av rettigheter. Og i den forbindelse kan det stilles spørsmål ved behovet for en ordning med klarering via avtalelisens?

Departementet besvarer delvis selv spørsmålet på side 14. Avtalelisensordningen har bl.a. sin styrke, og berettigelse, i forhold til nye behov samt på områder hvor det må klareres en stor mengde materiale med et tilhørende stor mengde opphavshavere og rettigheter.

Men Producentforeningen ønsker at påpeke et annet viktig behov for en velfungerende avtalelisensordning - En eventuelt kollaps av en velfungerende avtalelisensordning vil ha katastrofale konsekvenser for nettopp produsentens mulighet for klarering av rettigheter.

Det kollektive lisensieringssystem som igjennom årene er skapt i Nowarco utgjør en integrert del av økonomien for den originære opphavshaver og produsentene, og også for deres organisasjoner.

For den originære opphavshaver, så består honoreringen av et kollektivt avtalt arbeidsvederlag, et evt. overskudd fra rettighetsutnyttelsen (en royalty) samt et

rimelig vederlag fra primært tv-distributørens utnyttelse gjennom avtalelisenssystemet¹.

Dersom de norske produsenter beslutter å fjerne adgangen til et evt. overskudd fra annen rettighetsutnyttelsen (en royalty), gjennom et såkalt "total buy-out" som i det angloamerikanske system, ville dette utvilsomt påvirke den originære opphavshavers vilje til at overdra rettigheter til produsenten. Det samme gjelder dersom lovgiver ikke sikrer adgangen til et rimelig vederlag gjennom avtalelisenssystemet for forskjellige tredjemens utnyttelse av rettigheter.

For at produsenten best mulig skal kunne utnytte en produksjon, har produsenten behov for at få overdratt så mange rettigheter som mulig / alle rettigheter av hensyn til avtaler som skal inngås med nasjonale og utenlandske kringkaster samt internasjonale distributører og salgsagenter. Det må forventes at opphavshaver vil beholde visse rettigheter med henvisning til at det kollektive avtalelisenssystem faktisk eller forventede kollaps – og tilliten til systemet er borte. Skjer dette vil det i beste fall kontinuerlig oppstå betydelig usikkerhet hos alle parter i bransjen omkring omfanget av de til produsenten overdratte rettigheter, og i verste fall presses produsentene til å inngå avtaler uten at ha den nødvendige hjemmel fra opphavshaverne, altså vanhjemmel.

Alternativt, og for at unngå at originær opphavshaver holder på rettigheter og dermed unngå mulig vanhjemmels situasjon, kunne produsenten tilbyde en ekstra, ny betaling, som kompensasjon for det vederlag opphavshaverne mister som følge av et kollaps av det nåværende system – vel at merke samtidig med at produsenten selv mister sitt vederlag fra det kollektive avtalelisenssystem.

Endelig har et velfungerende avtalelisenssystem generell betydning for den norske tv-bransje. I et marked hvor kringkasterne skal have stadig flere rettigheter, blir rommet for inntekt fra sekundære salg stadig mindre. Mange tv-produsenters økonomi bliver derfor stadig mer prosjektorientert, hvor turn-over og antallet av til enhver tid igangværende produksjoner blir avgjørende. Derfor er der begrenset "frie" midler hos produsentene til fortsatt utvikling av den norske tv-bransje. Nettopp her gjør inntektene fra et velfungerende avtalelisenssystem en stor forskjell, idet disse går inn i selskapsøkonomien og gir et tiltrengt rom til utviklingen.

Men gjør alt dette overhodet noen forskjell? Kan tredjemann (her Riks TV og andre distributører) ikke bare erverve de nødvendige rettigheter direkte fra Nowarco, og vil de ikke blott trekke denne utgift fra det beløp som betales til kringkasteren (som så betaler mindre til produsenten)? I prinsippet jo. Men det vederlag som Riks TV og andre distributører hittil har betalt via avtalelisenssystemet har aldri blitt inndratt i de konkrete kontraktsforhandlinger mellom kringkasteren og produsenten². Skulle det i fremtiden det, må det anses som så meget mer alarmerende, og vederlagets størrelse kan heretter neppe anses som værende av en rimelig størrelse.

Produsentforeningen mener det er avgjørende for det norske produsentmiljøets fremtid, at lovgiver hjelper til med at finne en løsning på den nåværende problemstilling. Det

---

¹ Se til eksempel TV-dramaavtalen mellom Skuespillerforbundet og Produsentforeningen §§ 2, 13.4 og 19.

² Se for eksempel Johan Schlüters artikkel i det danske tidsskrift, Ugeskrift for Retsvæsen, U2012B.447, side 6 øverst.

er ikke lengere et spørsmål om at ”oppretholde” balansen³, men at ”gjenopprette” balansen etter der er skapt usikkerhet om den teknologiske utvikling allerede nå har løpt fra den eksisterende lovgivning. Denne usikkerhet må fjernes og tilliten til systemet gjenetableres. Produsentforeningen mener at Norwacos forslag er et godt utgangspunkt for en prosess henimot en slik løsning. Først da kan man anse et av de viktigste målene med revisjonen av loven for oppfylt – balansen mellom rettighetshaveres og brukernes interesser.

Konkrete bemerkninger

I tillegg til ovenstående, ønsker Produsentforeningen innførelsen av en generell avtalelisens velkommen med henblikk på at gjøre ordningen mer fleksibel og tilpassningsdyktig overfor nye, ukjente behov.

Men samtidig ønsker Produsentforeningen at påpeke viktigheten av at § 34 konkret utvides til å omfatte de nye former for på-forespørsel-tjenester på tv-markedet som den teknologiske utvikling allerede har medført. Oppdatering av den spesifikke avtalelisensbestemmelse i § 34 bør således sikre, at der ikke skapes hindringer, eller usikkerhet herom, for klarering av rettigheter i forhold til allerede eksisterende behov⁴, således at man ikke ender i samme situasjon som ovenfor beskrevet.

I bedømmelsen av representativitet kravets oppfyllelse, er Norwacos argumentasjon for definisjonen av en ”vesentlig del” (pkt. 4) i tillegg på linje med bedømmelsen etter dansk rett⁵.

II. Hitteverk

Endringen foretas for å implementere direktiv 2012/28/EU av 25. oktober 2012, og på den bakgrunn er det forslaget mer eller mindre bestemt på forhånd.

Produsentforeningen mener forslaget, for så vidt angår audiovisuelle verker (se nedenfor), er av relativ liten reel betydning, idet det må antas at en eller flere av opphavshavere vil kunne identifiseres og finnes.

Produsentforeningen er allikevel lidt overrasket over Departementets forslag til en forenkling av den originale direktiv tekst.

Som ovenfor anført så sonderer direktivteksten mellom at opphavshaver identifiseres (”identified”) og finnes (”located”). Spesielt for filmverk synes denne nyanseringen som relevant. Ofte vil en eller flere opphavshavere kunne identifiseres gjennom krediteringen i verket, mens det kan være langt vanskeligere at finne dem. Er en eller flere opphavshavere først funnet, må det alt andet like forventes at øvrige opphavshavere forholdsvis lett kan identifiseres. Denne sondering må for eksempel være relevant i vurderingen av om der er foretaket en omfattende søk etter § 16e, samt evt. kompensasjonens størrelse etter § 16c, 3. led.

---

³ Se høringsutkastet pkt. 1.2, 1. avsnitt, siste setning

⁴ Se UBODs høringsvar av 8/11-2014 til endringen af § 35 i den danske ophavsretslov.

⁵ Jf. Ophavsretsudvalgets bemerkninger i 8. betænkning fra 1990 (Betænkning 1197/1990 s. 189).

Videre finner Direktivet anvendelse på ”cinematographic or audiovisual works”, men i høringsutkastet er disse samlet til “filmverk”. Produsentforeningen anser alle produksjoner som sammenstiller lyd og bilde for audiovisuelle verker, herunder for eksempel også spill. På denne bakgrunn mener Produsentforeningen at den foreslåtte teksten ikke er i overensstemmelse med direktivteksten.

I fastsettelsen av kompensasjonens størrelse (§ 16c, 3. led) bør det ”omfattende søkets” omfang som sagt vurderes også, slik at dette begrep ikke risikerer en utvanning gjennom manglende økonomisk risiko for den undersøkende institusjon.

Endelig mener Produsentforeningen ikke det er en opphavshavers oppgave at rette henvendelse til alle institusjoner som bruker dennes verk. Derfor bør det presiseres, at den av de institusjoner opplistet i § 16b som har mottaket henvendelse bør ha plikt til at underrette de øvrige § 16b-institusjoner uten ytterligere opphold, på samme måte som samme institusjon skal notifiserer OHIM om at endre status til ikke-hitteverk.

Produsentforeningen stiller sig naturligvis til rådighet for en utdypning av ovenstående, dersom Departementet har behov for dette.

Med vennlig hilsen,

Leif Holst Jensen
Generalsekretær

Anders Bredmose
Juridisk konsulent